

Program poradenských služeb ve škole - strategie předcházení školní neúspěšnosti

Obsah

1. Úvod	2
2. Cíle poradenských služeb	2
3. Organizační zajištění	2
4. Práce s informacemi a důvěrnými daty	3
5. Spolupráce s externími subjekty	3
4. Cílové skupiny	4
5. Oblasti činnosti	4
5.1 Výchovné poradenství	4
5.2 Kariérové poradenství	4
5.3 Prevence rizikového chování	5
6. Program poradenských služeb ve škole	5
7. Strategie předcházení školní neúspěšnosti	6
7.1. Včasná identifikace problémů	6
7.2. Podpora v rámci výuky	6
7.3. Individuální podpora žákům	6
7.4. Spolupráce s rodinou	6
7.5. Spolupráce s odbornými institucemi	7
7.6. Prevence rezignace a ztráty motivace	7
8. Podpůrná opatření	7
8.1 Postup v souvislosti s poskytováním podpůrných opatření 1. stupně	7
8.2 Postup před přiznáním podpůrných opatření druhého až pátého stupně	7
9. Program pro rozvoj žáků mimořádně nadaných a talentovaných	8
9.1 Vymezení pojmu nadaný žák	8
9.2 Konkrétní formy práce s žáky mimořádně nadanými a talentovanými	8
10. Časová dostupnost poradenských služeb	8
12. Závěr	9

1. Úvod

Poradenské služby ve škole představují důležitou součást výchovně-vzdělávacího procesu. Jejich cílem je podpora žáků, jejich zákonných zástupců i pedagogických pracovníků v oblasti vzdělávání, osobnostního rozvoje a řešení výchovných, výukových či sociálních problémů. Základní škola [název] poskytuje tyto služby v souladu s vyhláškou č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, a navazujícími metodickými materiály MŠMT.

Zodpovědné osoby:

- Ředitel školy: Mgr. Vladislav Šesták
- Výchovný poradce: Mgr. Ivana Šestáková
- Školní metodik prevence: Mgr. Aneta Majerová

2. Cíle poradenských služeb

- Podpora zdravého osobnostního a sociálního rozvoje žáků.
- Prevence školní neúspěšnosti a rizikového chování.
- Poskytování poradenské pomoci při vzdělávacích nebo výchovných obtížích.
- Pomoc při rozhodování o další vzdělávací dráze žáků.
- Spolupráce s rodinou při řešení individuálních potřeb žáků.

3. Organizační zajištění

Poradenské služby na škole zajišťují tito odborní pracovníci:

- Ředitel školy – zodpovídá za poskytování poradenských služeb ve škole, jmenovitě určí pedagogické pracovníky školního poradenského pracoviště (dále ŠPP). Je zodpovědný za realizaci prevence školní neúspěšnosti a primární prevence rizikového chování. Dále zodpovídá za vzdělávání dětí/žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí/žáků nadaných a mimořádně nadaných. Je zodpovědný za průběžnou a dlouhodobou péči o děti/žáky s výchovnými a výukovými obtížemi, za vytváření předpokladů pro jejich snižování. Je zodpovědný za spolupráci se školskými poradenskými zařízeními (PPP, SPC, SVP, ...). Je zodpovědný za další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti psychologických a speciálně pedagogických poznatků. Deleguje kompetence odpovídajícím pracovníkům.
- Výchovný poradce – zajišťuje a řídí činnost ŠPP. Zaměřuje se na kariérové poradenství, péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami včetně začlenění nadaných žáků - vyhláška č. 27/2016 Sb., vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných a podporu při řešení výchovných a výukových problémů. Vykonává činnost poradenskou, metodickou, informační, o těchto činnostech vede písemnou dokumentaci. Náplň práce výchovného poradce vychází z vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhlášky č. 197/2016 Sb. a z plánu práce výchovného poradce pro daný školní rok.

Spolupracuje s pedagogickými i nepedagogickými pracovníky školy a zákonnými zástupci dětí/žáků. Spolupracuje se všemi členy poradenského pracoviště, dále se specializovanými školskými a dalšími poradenskými zařízeními, zejm. se speciálně-pedagogickými centry (SPC), pedagogicko-psychologickými poradnami (PPP), se zařízeními a institucemi zdravotnickými a sociálními, se státními i nestátními orgány, apod.

- Školní metodik prevence – koordinuje prevenci rizikového chování a zajišťuje aktivity primární prevence.

Vykonává činnost metodickou, koordinační, informační, poradenskou. Připravuje, koordinuje a realizuje preventivní program školy, spolupracuje s orgány státní správy, vede písemnou dokumentaci o činnosti. Náplň práce školního metodika prevence vychází z vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhlášky č. 197/2016 Sb.

ŠPP a vedení školy se společně s ostatními pracovníky spolupodílí na vytvoření Programu školního poradenského pracoviště a na zabezpečení pedagogicko-psychologického poradenství poskytovaného ve škole. Při jeho tvorbě je kladen důraz na vzájemnou informovanost, spolupráci a dodržování etického kodexu školních poradenských pracovníků. ŠPP pracuje tak, aby umožnilo důvěrnost jednání a byla zaručena ochrana osobních dat.

4. Práce s informacemi a důvěrnými daty

Informace a důvěrná data o žácích a jejich zákonných zástupcích, která se poradenští pracovníci školy dozvědí v souvislosti s výkonem své poradenské činnosti, jsou ochraňovány v souladu se zákonem č.101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Poradenští pracovníci školy zachovávají mlčenlivost o skutečnostech týkajících se osobních údajů žáků a zákonných zástupců žáků, zachovávají mlčenlivost o zdravotním stavu žáků. Dbají o to, aby dokumenty týkající se osobních údajů a zdravotního stavu nebyly volně přístupné.

5. Spolupráce s externími subjekty

Škola nespolupracuje se školním psychologem ani speciálním pedagogem v přímé působnosti, při potřebě odborného vyšetření či intervence využívá služeb pedagogicko-psychologické poradny nebo dalších odborných zařízení.

V případě potřeby škola spolupracuje zejména s těmito institucemi

- Pedagogicko-psychologická poradna (PPP)
- Speciálně pedagogické centrum (SPC)
- Středisko výchovné péče (SVP)
- Orgány sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD)
- Policie ČR
- Krizová centra a další organizace poskytující odbornou pomoc

4. Cílové skupiny

- Žáci – individuální podpora v obtížných situacích, pomoc s učením, vztahy, chováním nebo volbou povolání.
- Zákonní zástupci – konzultace ohledně vzdělávání, chování a potřeb dítěte.
- Pedagogičtí pracovníci – metodická pomoc při práci s jednotlivci i třídními kolektivy.

5. Oblasti činnosti

5.1 Výchovné poradenství

- Identifikace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich evidence.
- Evidence odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči a jejich zajištění v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů.
- Diagnostické a intervenční činnosti.
- Spolupráce s PPP, SPC a dalšími odbornými institucemi.
- Pomoc při řešení výchovných a výukových obtíží žáků.
- Zajištění podmínek pro vzdělávání žáků se SVP a žáků nadaných.
- Primární prevence školní neúspěšnosti a sociálně nežádoucích jevů.
- Metodická a informační pomoc pedagogickým pracovníkům školy
 - s přípravou a vyhodnocováním plánu pedagogické podpory, individuálního vzdělávacího/výchovného plánu
 - s naplňováním podpůrných opatření ve vzdělávání žáků se SVP a žáků nadaných
 - v práci s nadanými žáky
 - zprostředkování nových metod pedagogické diagnostiky a intervence
 - poskytování informací o činnosti školy, školských a dalších poradenských zařízeních o jejich zaměření, kompetencích a možnostech jejich využívání

5.2 Kariérové poradenství

- Individuální konzultace s žáky 8. a 9. ročníku o volbě povolání ve spolupráci s třídním učitelem a učitelem ČSP.
- Základní skupinová šetření k volbě povolání ve spolupráci s učitelem ČSP.
- Spolupráce s Úřadem práce a středními školami, poskytování informací žákům a zákonným zástupcům o možnosti individuálního využití informačních služeb těchto středisek.
- Organizace exkurzí, besed a dnů otevřených dveří.
- Podpora žáků a rodičů při vyplňování přihlášek na SŠ.
- Poradenství zákonným zástupcům s ohledem na očekávání a předpoklady žáku ve spolupráci s třídním učitelem.
- Spolupráce se školskými poradenskými zařízeními a středisky výchovné péče při zajišťování poradenských služeb přesahujících kompetence školy.
- Poskytování služeb kariérového poradenství žákům cizincům se zřetelem k jejich speciálním vzdělávacím potřebám.
- Metodická pomoc pedagogickým pracovníkům školy v otázkách kariérového rozhodování žáků
- Předávání odborných informací z oblasti kariérového poradenství.

5.3 Prevence rizikového chování

- Tvorba a realizace Minimálního preventivního programu.
- Realizace preventivních aktivit ve třídách (besedy, workshopy).
- Řešení případů šikany, záškoláctví a dalších forem rizikového chování.
- Spolupráce s institucemi jako OSPOD, Policie ČR, krizová centra apod.
- Viz [Preventivní program ZŠ Ledenice](#)

6. Program poradenských služeb ve škole

- poskytování poradenských služeb žákům, zákonným zástupcům a pedagogům
- poskytování podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, sledování a vyhodnocování účinnosti zvolených podpůrných opatření
- identifikace žáků, kterým je potřeba poskytnout prvotní zvýšenou podporu (první stupeň podpory)
- prohloubení spolupráce a komunikace mezi školou a zákonnými zástupci
- široká spolupráce se všemi oblastmi školy (jednotlivá střediska – ZŠ, ZUŠ, MŠ, ŠD, vedení, pedagogický sbor, třídní učitelé, žáci, zákonní zástupci žáků)
- zkvalitnění péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a žáky nadané, příprava podmínek pro úspěšné společné vzdělávání
- metodická podpora učitelům při aplikaci psychologických a speciálně pedagogických aspektů vzdělávání
- podíl na tvorbě školních vzdělávacích programů
- podíl na vytváření strategií a programů zaměřených na podporu rozvoje osobnosti žáků
- sledování účinnosti prevence rizikového chování (závislosti, agresivita, šikana, rasismus, sexuální výchova atd.) a hledání cesty k řešení problémů šikany, hledání cesty k řešení problémů záškoláctví, hledání cesty k řešení dalších problémů specifického charakteru (alkohol, drogy, kouření a jiné)
- podpora vzdělávání a sociálního začleňování žáků z odlišného kulturního prostředí a s odlišnými životními podmínkami
- vytvoření systému včasného odhalování problémových projevů chování jednotlivých žáků i třídních kolektivů
- vytváření příznivého sociálního klimatu pro integraci kulturních odlišností
- prevence a omezení školní, průběžná a dlouhodobá péče o žáky s neprospěchem a vytváření předpokladů pro jeho snižování
- efektivní řešení problémů vzniklých během vzdělávání – špatný prospěch, zájem o přestup na jinou školu aj.
- posílení průběžné a dlouhodobé péče o nadané a mimořádně nadané žáky
- pomoc s rozhodováním zájemců o studium na škole s výběrem vhodného oboru vzdělání a poradenství uchazečům o vzdělávání se speciálními vzdělávacími potřebami
- poskytování služeb kariérového poradenství žákům školy, informační a poradenská podpora k vhodné volbě vzdělávací cesty a pozdějšímu profesnímu uplatnění, koordinace s ostatními subjekty, které poskytují specializované služby kariérového poradenství (PPP, úřady práce, ...)

7. Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Škola uplatňuje systém preventivních i intervenčních opatření k eliminaci školní neúspěšnosti. Cílem je včasné rozpoznání výukových obtíží, podpora žáka v jeho vzdělávacím rozvoji a zajištění podmínek odpovídajících jeho individuálním potřebám.

Se žáky ohroženými školní neúspěšností pracuje v rámci ŠPP výchovný poradce. V úzké spolupráci s třídními učiteli a ostatními pedagogy zajišťuje žákům se SPU poskytování doporučených podpůrných opatření. Třídní učitelé pravidelně vyhodnocují prospěch žáku ve třídách, aby tak včas reagovali na jakoukoliv nežádoucí změnu. Objevili-li se podezření na školní neúspěšnost, předávají tuto informaci výchovnému poradci a bezodkladně konzultují tuto skutečnost se zákonným zástupcem žáka. Žákovi je poté vypracován Plán pedagogické podpory (PLPP).

V případě potřeby či zájmu nabízí škola zákonným zástupcům zprostředkování spolupráce s PPP, SPC, či SVP.

Výchovný poradce sleduje plnění plánu pedagogické podpory a ve spolupráci s třídními učiteli průběžně hodnotí jeho úspěšnost.

7.1. Včasná identifikace problémů

- Pravidelné sledování pokroku žáků učiteli.
- Konzultace pedagogů s výchovným poradcem v případě opakovaných neúspěchů.
- Diagnostika ve spolupráci s PPP/SPC u žáků s podezřením na specifické poruchy učení.

7.2. Podpora v rámci výuky

- Diferenciace úkolů dle schopností žáků.
- Využití podpůrných opatření dle vyhlášky č. 27/2016 Sb.
- Zařazování aktivizačních metod, podpůrných materiálů a názorných pomůcek.
- Přihlížení k vývojovým poruchám žáků při klasifikaci.
- Využívání motivačního hodnocení.
- Možnost doučování a podpůrných konzultací v rámci školy.

7.3. Individuální podpora žákům

- Zpracování individuálních vzdělávacích plánů (IVP).
- Poskytování cílené podpory žákům s IVP.
- Spolupráce s asistenty pedagoga v případě zařazení žáka do podpůrného opatření II.-V. stupně.

7.4. Spolupráce s rodinou

- Pravidelná komunikace se zákonnými zástupci o pokrocích i potížích.
- Doporučení vhodných domácích podpůrných strategií.
- Zapojení rodičů do plánování podpory (např. při tvorbě IVP).

7.5. Spolupráce s odbornými institucemi

- Odeslání žáka na vyšetření do PPP/SPC v případě potřeby odborného posouzení.
- Spolupráce při realizaci doporučení poradenských zařízení.
- Zapojení dalších služeb (např. sociálních pracovníků) při kombinaci vzdělávacích a sociálních obtíží.

7.6. Prevence rezignace a ztráty motivace

- Posilování vnitřní motivace žáků (pochvala, uznání úspěchu).
- Nabídka pozitivních alternativních aktivit, kde může žák vyniknout.
- Podpora pocitu sounáležitosti ve třídě a bezpečného prostředí pro učení.

8. Podpůrná opatření

8.1 Postup v souvislosti s poskytováním podpůrných opatření 1. stupně

Podpůrná opatření I. stupně slouží ke kompenzaci mírných obtíží ve vzdělávání žáka formou mírných úprav v režimu školní výuky a domácí přípravy. V případě rozpoznání výukových obtíží žáka vytvoří škola plán pedagogické podpory. Plán pedagogické podpory zahrnuje zejména popis obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb žáka, stanovení cílů podpory a způsobu vyhodnocování naplňování plánu. S plánem pedagogické podpory seznámí škola žáka, zákonného zástupce žáka a všechny pedagogické pracovníky podílející se na realizaci tohoto plánu. Plán obsahuje podpis osob, které s ním byly seznámeny. První stupeň podpory je plně v kompetenci školy.

Poskytování podpůrných opatření prvního stupně škola průběžně aktualizuje dle potřeb žáka. Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření škola vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Není-li tomu tak, doporučí škola zákonnému zástupci žáka využití poradenské pomoci v PPP/SPC.

8.2 Postup před přiznáním podpůrných opatření druhého až pátého stupně

Pokud žákovi nepomáhají podpůrná opatření prvního stupně, doporučí škola zákonnému zástupci žáka vyšetření ve školském poradenském zařízení. Školské poradenské zařízení také rovnou navštíví žák, u kterého se předem očekává nutnost vyšetření a podpory, například žák se zdravotním postižením. Školské poradenské zařízení vyšetří žáka za účelem posouzení jeho speciálních vzdělávacích potřeb. Po vyšetření a vyhodnocení všech souvislostí školské poradenské zařízení vydává škole „Doporučení ke vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami“, které obsahuje závěry z vyšetření žáka a doporučovaná podpůrná opatření II. – V. stupně. Na základě těchto doporučení škola sestaví Plán pedagogické podpory, případně Individuální plán ke vzdělávání žáka.

9. Program pro rozvoj žáků mimořádně nadaných a talentovaných

9.1 Vymezení pojmu nadaný žák

Nadanými žáky rozumíme žáky, kteří se liší v lehkosti učení, v kvalitě, s jakou zvládají činnosti v oblasti svého nadání a výsledcích. Snadno a rychle se učí, jsou tvořiví, objevují vlastní cesty řešení problému. Mohou však mít problematický vztah k autoritám, problémy s přizpůsobivostí apod., proto se výkyvy v chování snažíme usměrňovat s pedagogickým taktem, avšak důsledně. V rámci výchov, třídnických hodin, vrstevnických programů apod. vedeme děti k vzájemné toleranci, rovnému přístupu k méně nadaným spolužákům, k ochotě pomáhat slabším. Zařazení nadaných dětí do vzdělávání vyžaduje náročnější přípravu učitele a zvýšenou motivaci dětí.

9.2 Konkrétní formy práce s žáky mimořádně nadanými a talentovanými

Práce s nadanými žáky je legislativně vymezena těmito dokumenty:

- Školský zákon č. 561/2004 Sb., ve znění novely č. 82/2015 S.
- Vyhláška č.27/2016 Sb. O vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Práci s nadanými a mimořádně nadanými žáky zajišťuje výchovný poradce, jehož činnost se zaměřuje na následující oblasti:

- Vyhledávání nadaných a mimořádně nadaných žáků ve spolupráci s třídními učiteli a dalšími vyučujícími.
- Nabídka účasti v zájmových kroužcích, ZUŠ.
- Nabídka účasti v olympiádách a soutěžích.
- Seberealizace žáků při práci na projektech.
- Možnost prezentace talentu před ostatními spolužáky i veřejností.
- Spolupráce školy se specializovanými pracovišti (PPP, SPC, apod.).
- Administrativní činnosti spojené s prací nadaných a mimořádně nadaných žáků.
- Kariérové poradenství.
- Snaha o včasné rozpoznání a podchycení talentu a zájmu žáků.
- Vzájemná spolupráce a informovanost pedagogů v této oblasti.
- Spolupráce se zákonnými zástupci se snahou o spolupráci při podpoře rozvoje talentu i v domácím prostředí.
- Usilování o to, aby u těchto žáků nedocházelo k výkyvům v chování, k porušování dohodnutých pravidel, pěstování tolerance a ochoty pomáhat při práci žákům méně nadaným nebo s menším zájmem o učení.
- Vnitřní diferenciaci ve vyučování - zvládání složitějších úkolů.

10. Časová dostupnost poradenských služeb

Každý z poradenských pracovníků školy má pevně stanoveny konzultační hodiny pro žáky, učitele a zákonné zástupce. Ve svých konzultačních hodinách je poradenský pracovník pro uvedenou

cílovou skupinu dostupný v prostorách, které jsou vyhrazeny pro poskytování poradenských služeb. Denní doba poskytování poradenské služby se řídí charakterem této služby a potřebami žáku, zákonných zástupců a pedagogických pracovníků.

12. Závěr

Poradenské služby představují důležitý nástroj pro zajištění podpory žákům v jejich osobnostním i vzdělávacím rozvoji. Cílem školy je poskytovat tyto služby na profesionální úrovni a včas reagovat na vznikající potřeby a obtíže jednotlivců i třídních kolektivů.

Zpracovala: Mgr. Ivana Šestáková (VP)

V Ledenicích 2.9.2024

Výchovná poradkyně: Mgr. Ivana Šestáková

Konzultační hodiny: pondělí 13:35 – 15:15 (po osobní, telefonické nebo písemné domluvě)

středa 13:35 – 14:20 (po osobní, telefonické nebo písemné domluvě)

Místnost: kancelář zástupkyně ředitele školy, 2.p. hlavní budova